IES REPÚBLICA ORIENTAL DO URUGUAI

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DEPARTAMENTO DE LATÍN

CURSO 2021-2022

XEFA DE DEPARTAMENTO
Concepción Fernández Mosquera

Índice

1.- Introducción e contextualización. 2
2.- Educación Secundaria Obrigatoria. 2
2.1 Obxectivos 2
2.1.1 Obxectivos xerais da etapa. 2
2.1.2 Obxectivos específicos de Latín en 4º da ESO. 4
2.2 Contribución ao desenvolvemento das competenciasclave. 5
2.4 Concrecións metodolóxicas. 24
2.5 Materiais e recursos didácticos. 25
2.6 Criterios de avaliación, cualificación e promoción doalumnado. 25
2.7 .- Avaliación inicial. 26
2.8 Medidas de atención a diversidade. 26
2.9 Elementos transversais. 27
3.- Bacharelato 27
3.1 Obxectivos xerais da etapa 27
3.2 Latin I. 29
3.2.4 Metodoloxía didáctica 51
3.2.5 Material e recursos didácticos. 51
3.2.6 Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado. 52
3.2.7 Avaliación inicial. 53
3.2.8 Medidas de atención á diversidade. 53
3.4 Latin II 54
4.- Avaliación das materias pendentes. 68
5.- Actividades complementarias e extraescolares. 68
6.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación dasprogramacións didácticas en relación cos resultadosacadémicos e procesos de mellora. 68

1.- Introducción e contextualización.

A carga horaria do departamento aparece reflictida no seguinte cadro.

Curso	Materia	Número de sesións semanais.	Número de alumnos
4º ESO A/B	Latín.	3	11
[illegible]º Bac D	Latín	4	10
2º Bac D	Latín	4	16

2.- Educación Secundaria Obrigatoria.

2.1 Obxectivos

2.1.1 Obxectivos xerais da etapa.

A ensinanza secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanose a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e

homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outrasculturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas,respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona

2.1.2 Obxectivos específicos de Latín en 4º da ESO.

Os obxectivos da materia de Latín de 4º de ESO enmárcanse baixo dous obxectivos primordiais: iniciar un estudio básico da lingua latina e coñecer os aspectos máis relevantes da sociedade e da cultura romana e a súa relación co mundo actual, de xeito que a materia contribúa a adquisición das competencias básicas (lingüística, social, artística, literaria). Trátase ademais de que o estudio lo latín nesta etapa asente os fundamentos para o estudio das humanidades ou as ciencias sociais no bacharelato. Os obxectivos que se pretenden alcanzar son:

1. Identificar e relacionar elementos morfolóxicos, sintácticos e léxicos do Latín para o análise e a tradución de textos sinxelos.

2. Coñecer os paradigmas de declinación e conxugación regular.

3. Tradución de textos sinxelos orixinais ou non para despregar os mecanismos de estruturación mental que confirmen a firmeza dos coñecementos lingüísticos.

4. Lectura comprensiva de textos latinos traducidos para mellorar a expresión oral e escrita do alumnado ao tempo que adquire unha bagaxe cultural relacionada con diversos temas da antigüidade.

5. Coñecer a orixe e evolución das linguas romances para valorar as trazas comúns ea diversidade lingüística dos pobos de Europa.

6. Identificar palabras patrimoniais, cultismos e expresións latina en diferentes contextos lingüísticos.

7. Coñecer os aspectos relevantes da cultura e civilización romanas, tanto da vida privada coma da pública, así como da relixión, mitoloxía e arte.

8. Coñecer os xéneros literarios latinos e os seus principais representantes.

9. Coñecemento do papel de Roma na historia de Occidente, con especial énfase no coñecemento do patrimonio arqueolóxico, artístico e literario en Galicia.

2.2 Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.

(CCL) Competencia lingüística

É a competencia clave que máis presenza terá na materia de Latín, xa que o estudo da lingua latina, da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará sen dúbida nun maior coñecemento e dominio das linguas propias e adquiridas.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	
	Expresión oral códigos estándares	Expresión escrita códigos estándares
Planificar	[4º-LAB3.4.1] , [4º-LAB3.4.2] , [4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.1] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB6.3.1]	[4º-LAB4.3.1] , [4º-LAB5.2.1]
Crear un texto coherente	[4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1]	[4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1] , [4º-LAB6.1.1,
Cohesionar ideas	[4º-LAB.1.5.1] , [4º-LAB.1.6.1] , [4º-LAB3.2.1] , [4º-LAB3.5.1] , [4º-LAB3.6.1] , [4º-LAB3.6.2] , [4º-LAB4.6.1] , [4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.2.1]	[4º-LAB.1.5.1] , [4º-LAB.1.6.1] , [4º-LAB3.2.1] , [4º-LAB3.4.1] , [4º-LAB3.4.2] , [4º-LAB3.6.1] , [4º-LAB3.6.2] , [4º-LAB4.6.1] , [4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.2.1]
Adecuarse ó contexto	[4º-LAB2.3.1]	[4º-LAB3.6.4]
Presentación	X	[4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1]
Fluidez	[4º-LAB2.3.1] , [4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.4.1]	X
Revisión dos textos	[4º-LAB6.1.1]	[4º-LAB4.6.1] , [4º-LAB6.1.1]
Localizar e obter información	[4º-LAB7.1.1]	
Integrar e interpretar	[4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.1.1] , [4º-LAB7.4.1]	[4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.1.1] , [4º-LAB7.4.1]

(CMCCT) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Poden ser traballadas nos temas de cultura e civilización latinas, nomeadamente na educación en Roma, no urbanismo e vías de comunicación, na enxeñaría romana.

PROCESO		ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Coñecer e reproducir	Acceso e identificación	[4º-LAB7.2.1] , [4º-LAB3.1.1]
	Comprensión	[4º-LAB4.1.1] , [4º-LAB.1.2.1]
Aplicar e analizar	Aplicación	
	Análise	
Razonar e reflexionar	Síntese e creación	[4º-LAB5.1.3]
	Xuizo e valoración	

(CD) Competencia dixital

A procura de información na rede, a súa selección crítica e a súa utilización, entendidas como un proceso guiado polo/pola profesor/a, deberá servirnos para programar traballos colaborativos e producir novos materiais para pór á disposición da comunidade educativa.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Uso crítico, creativo e seguro dasTIC para o traballo, o ocio a inclusión e a comunicación	
Uso das TIC para obter, avaliar, almacenar, producir, presentar e intercambiar información	[4º-LAB3.6.2] , [4º-LAB5.4.1] , [4º-LAB7.4.1]

(CAA) Aprender a aprender

O labor de análise morfosintáctica e tradución constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual e, ao mesmo tempo, estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo ou individualmente	[4º-LAB3.4.2] , [4º-LAB3.5.1] , [4º-LAB3.5.2] , [4º-LAB4.2.1] , [4º-LAB5.1.2] , [4º-LAB5.1.3] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB6.3.1]
Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e capacidades.	[4º-LAB.1.5.1] , [4º-LAB3.3.1] , [4º-LAB3.4.2] , [4º-LAB3.6.1] , [4º-LAB3.6.3] , [4º-LAB4.2.1] , [4º-LAB5.1.2] , [4º-LAB6.1.1]
Buscar orientacións e facer uso delas	[4º-LAB.1.5.1]
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e aplicalos en situacións novas	[4º-LAB.1.5.1] , [4º-LAB1.4.1] , [4º-LAB3.2.1] , [4º-LAB3.6.3] , [4º-LAB5.1.2] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.1.1]
Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.	[4º-LAB.1.6.1] , [4º-LAB3.5.1] , [4º-LAB5.1.2] , [4º-LAB6.1.1] , [4º-LAB7.1.1]

(CSC) Competencias sociais e cívicas.

Poden ser traballadas particularmente nos bloques referidos á civilización. A vida no mundo romano, na súa dimensión político-social ou relixiosa préstase sempreá valoración e á comparación co mundo actual, salientando semellanzas e diferenzas, e fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Interpretar fenómenos e problemas sociais para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos	[4º-LAB5.2.2] , [4º-LAB5.2.1] , [4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.1.1] , [4º-LAB1.1.1]
Traballo cooperativo (Interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e as conviccións democráticas.)	
Participar dun xeito eficaz e construtivo na vida social e profesional.	[4º-LAB7.4.1] , [4º-LAB.1.3.1]
Participar plenamente na vida cívicade forma activa e democrática.	[4º-LAB1.4.1] ,

(CSIEE) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

Estará presente sobre todo nos bloques de contidos non lingüísticos, paraaproveitar a metodoloxía do traballo en grupo de xeito responsable e proactivo.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Transformar as ideas en actos.	
Crear, innovar e asumir riscos	
Planificar e xestionar proxectos co finde alcanzar obxectivos	[4º-LAB5.1.1]
Promover o bo goberno efundamentar en valores éticos asdistintas actividades desenvolvidas.	[4º-LAB5.2.1] , [4º-LAB5.2.2]

(CCEC) Conciencia e expresións culturais.

Está moi presente, ademais de no estudo da literatura latina, nos contidos referidos ás artes plásticas en Roma, o urbanismo e a romanización de Hispania e da Gallaecia. Coñecer e valorar todas estas manifestacións culturais artísticas, diferenciando xéneros e estilos, recoñecendo canons estéticos ou tópicos literarios, lévanos a consideralas como parte do patrimonio dos pobos e a apreciar dun xeito especial aquelas que están dentro do noso contexto, ben sexa nas páxinas dun libro,

ben nun museo ou nun depósito arqueolóxico.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Coñecer, comprender, apreciar e valorarcon espírito crítico, as diferentes manifestacións culturais e artísticas	[4º-LAB7.4.1] , [4º-LAB5.1.2]
Considerar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e desfrute persoal e parte da riqueza e patrimonio dos pobos.	[4º-LAB5.1.4] , [4º-LAB5.4.1]
Expresarse a través de diferentes medios artísticos e culturais.	

2.3 CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR: Temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación.

Sinálanse o trimestre ou trimestres nos que se traballarán os estándares seleccionados indicando o grao mínimo de consecución e procedementos de avaliación.

Os estándares, para os que non se indica un grao mínimo de consecución, serán abordados e traballados en clase pero non serán esixidos para poder superar amateria.

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	
						Instrumentos de avaliación Procedementos de avaliación	C.C.
LA-B1.2	4º-LAB.1.2.1 - Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, delimitando nun mapa a zona de orixe e as zonas de expansión.	Define o indoeuropeo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CD CAA CMCT
LA-B1.3	4º-LAB.1.3.1 - Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súaorixe entre indoeuropeas e non indoeuropeas, clasifica as primeiras en familias lingüísticas e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	Recoñece as linguas indoeuropeas de Europa e non indoeuropeas e assinala nun mapa.	X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSC CAA CD
LA-B1.5	4º-LAB.1.5.1 - Identifica e diferencia palabras patrimoniais, cultismos e semicultismos, en relación co termo de orixe.	Diferencia palabras patrimoniais e cultismos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA
LA-B1.6	4º-LAB.1.6.1 - Realiza evolucións de termos latinos ao galego e ao castelán aplicando as regras fonéticas de evolución.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA

LA-B1.1	4º-LAB1.1.1 - Sinala sobre un mapa o marco xeográfico no que se sitúa en distintos períodosa civilización romana, delimitando o seu ámbito de influencia e situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	Ter situados nos mapas brancos o 50 por cento dos nomes xeográficos utilizados	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT CCEC CAA CD CSC
LA-B1.4	4º-LAB1.4.1 - Identifica as linguas que se falanen España, diferenciando pola súa orixe asromances e as non romances, e delimita nun mapa as zonas onde se utilizan.	Identifica as linguas romances e non romances de España e Europa e sitúas nun mapa	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CAA CD
LA-B2.1	4º-LAB2.1.1 - Recoñece diferentes tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza ea súa función.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CD CCEC
LA-B2.2	4º-LAB2.2.1 - Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do abecedario latino, sinala as principais adaptacións que se producenen cada unha delas, recoñece os tipos de alfabetos usados actualmente en Europa erelaciona cada un coas linguas que os empregan.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CD

LA-B2.3	4º-LAB2.3.1 - Le en voz alta textos latinos decerta extensión coa pronuncia correcta.	Respeta a pronunciación clásica das consoantes guturales.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LA-B3.1	4º-LAB3.1.1 - Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CCL
LA-B3.2	4º-LAB3.2.1 - Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	Distingue entre palabras variables e invariabiles.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Traballo de aplicación e síntese.	CAA CCL
LA-B3.3	4º-LAB3.3.1 - Define o concepto de declinación e conxugación.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCL
LA-B3.4	4º-LAB3.4.1 - Enuncia correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín,	Interpreta correctamente enunciados abreviados	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CD CCL

	distíngueos a partir do seu enunciado e clasifícaos segundo a súa categoría e a súa declinación.					INSTRUMENTOS: Producións orais.	
LA-B3.4	4º-LAB3.4.2 - Declina palabras e sintagmas en concordancia, aplicando correctamente para cada palabra o paradigma de flexión correspondente.	Declina sintagmas en concordancia	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LA-B3.5	4º-LAB3.5.1 - Identifica as conxugacións verbais latinas e clasifica os verbos segundo a súa conxugación a partir do seu enunciado.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCL
LA-B3.5	4º-LAB3.5.2 - Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LA-B3.6	4º-LAB3.6.1 - Identifica correctamente as principais formas derivadas de cada tema verballatino: en voz activa o modo indicativo, tanto do tema de presente como do tema de perfecto; en pasiva, o presente, o pretérito imperfecto, o futuro imperfecto e o pretérito perfecto de	Recoñece formas verbais dos tempos activos e pasivos do tema de presente no modo indicativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA CCL

	indicativo.						
LA-B3.6	4º-LAB3.6.2 - Cambia de voz as formas dos tempos verbais do presente, pretérito imperfecto, futuro imperfecto e pretérito perfecto deindicativo.	Cambia de voz formas verbais dos tempos do tema de presente enmodo indicativo.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CD CCL
LA-B3.6	4º-LAB3.6.3 - Identifica formas non persoais do verbo, como o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.	Identifica o infinitivo de presente activo e o participio de perfecto.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA CCL
LA-B3.6	4º-LAB3.6.4 - Traduce correctamente ao galegoe ao castelán diferentes formas verbais latinas.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL
LA-B4.1	4º-LAB4.1.1 - Analiza morfolóxica e sintacticamente frases e textos adaptados, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión eexplicando as funcións na oración.	Analiza morfolóxica e sintácticamente frases e textos adaptados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
LA-B4.2	4º-LAB4.2.1 - Enumera correctamente os nomes	Coñece os casos da	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das	CAA

	dos casos que existen na flexión nominal e pronominal latina, e explica as principais funcións que realizan dentro da oración.	flexión nominal e as súas principais funcións				producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LA-B4.2	4º-LAB4.2.2 - Traduce correctamente á súalingua os casos latinos presentes nos textos e redacta en lingua latina pequenas frases, ondepractica o seu uso.	Traduce oracions e pequenos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LA-B4.3	4º-LAB4.3.1 - Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latinapequenas frases, onde practica o seu uso.	Redacta en latín oracións con catro unidades dintácticas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LA-B4.4	4º-LAB4.4.1 - Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica as súas características.	Distingue oracións atributivas e predicativas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCT CCA CCL
LA-B4.5	4º-LAB4.5.1 - Compara e clasifica tipos deoracións compostas, e diferénciaas das oracións			X	X	PROCEDEMENTOS:	CAA CMCT

	simples.					INSTRUMENTOS:	CCL
LA-B4.6	4º-LAB4.6.1 - Recoñece, dentro de frases e textos sinxelos, as construcións de infinitivo eparticipio máis transparentes, e analízaas e tradúceas correctamente.	Recoñece a construcción de infinitivo concertado.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LA-B5.1	4º-LAB5.1.1 - Distingue as etapas da historia deRoma e explica os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhasa outras.	Explica os trazos esenciais das distinatas etapas da historia de Roma.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CSC CSIEE CD
LA-B5.1	4º-LAB5.1.2 - Sabe enmarcar determinadosfeitos históricos no período históricocorrespondente.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCEC CSC
LA-B5.1	4º-LAB5.1.3 - Pode elaborar eixes cronolóxicosnos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	Realiza eixes cronolóxicos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CD CAA CMCT
LA-B5.1	4º-LAB5.1.4 - Describe algúns dos principais fitos históricos da civilización latina, e explica a	Describe feitos históricos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas	CSC CCEC

	grandes liñas as circunstancias en que teñenlugar e as súas principais consecuencias.					específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais. Proba obxectiva.	CCL
LA-B5.2	4º-LAB5.2.1 - Describe os trazos esenciais que caracterizan as sucesivas formas de organización do sistema político romano.	Describe as maxistraturas do mundo romano.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CSIEE CSC CCL
LA-B5.2	4º-LAB5.2.2 - Describe a organización da sociedade romana e explica as características das clases sociais e os papeis asignados a cadaunha delas, en comparación cos actuais.	Describe característicasda sociedade romana.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSIEE CSC CCEC CCL
LA-B5.3	4º-LAB5.3.1 - Identifica e explica os papeis que desempeña dentro da familia cada un dos seus membros, e analiza a través deles os estereotipos culturais da época en comparacióncos actuais.				X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSC CCEC CCL
LA-B5.4	4º-LAB5.4.1 - Identifica os principais deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina,	Describe un personaxeda mitoloxía grecolatina.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCEC CCL

	sinala os trazos que os caracterizan e establece relacións entre os deuses máis importantes.					INSTRUMENTOS: Investigacións. Caderno de clase.	CD
LA-B5.5	4º-LAB5.5.1 - Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosa cultura, e sinala as semellanzas e as principais diferenzas que se observan entre ambos os tratamentos.				X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCEC CD
LA-B5.6	4º-LAB5.6.1 - Distingue e describe o modo de vida en Roma no ámbito privado, analizando ostipos de vivenda, alimentación, vestimenta e coidado persoal e contrástaos cos da actualidade.			X		PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CD CCEC CSC CCL CSIEE CCL CAA
LA-B5.7	4º-LAB5.7.1 - Describe as características dos tipos de espectáculos públicos celebrados no teatro, no circo e no anfiteatro, valora o seu mantemento no mundo actual e sitúa nun mapa os teatros, os circos e os anfiteatros conservados máis importantes.	Describe as caracteristicas dun espectaculo público.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais. Textos escritos.	CSC CSIEE CCL CMCT CCEC

LA-B6.1	4º-LAB6.1.1 - Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de frases de dificultade graduada e textos adaptados, para efectuar correctamente a súa tradución ou retroversión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CAA
LA-B6.2	4º-LAB6.2.1 - Utiliza mecanismos de inferenciapara comprender textos de forma global, relacionando estruturas latinas con outrasequivalentes nas linguas que coñece.				X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CAA
LA-B6.3	4º-LAB6.3.1 - Utiliza correctamente os manuais e o dicionario, analizando a información que proporcionan, para traducir pequenos textos.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL CAA
LA-B6.4	4º-LAB6.4.1 - Realiza comentarios sobre determinados aspectos culturais presentes nos textos seleccionados, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamente nesta ounoutras materias.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCEC CCL

LA-B6.4	4º-LAB6.4.2 - Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CD CCL
LA-B6.5	4º-LAB6.5.1 - Redacta frases sinxelas ou pequenos textos en latín sobre un tema proposto.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL
LA-B6.6	4º-LAB6.6.1 - Mantén un sinxelo diálogo en latín sobre a base dun tema previamente acordado.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL
LA-B7.1	4º-LAB7.1.1 - Deduce o significado de termos latinos non estudados, partindo do contexto ou de palabras da lingua propia.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA CCL
LA-B7.1	4º-LAB7.1.2 - Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CD CAA
LA-B7.2	4º-LAB7.2.1 - Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento na propia lingua.	Identifica e explica os principais prefixos e sufixos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.	CMCT CCL

						INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Proba aberta.	
LA-B7.3	4º-LAB7.3.1 - Identifica a etimoloxía de palabrasde léxico común da lingua propia e explica a partir desta o seu significado.	Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CCL
LA-B7.4	4º-LAB7.4.1 - Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabeempregalas no seu contexto axeitado, cando se expresa na súa propia lingua.	Coñece o significado das locucións latinas traballadas na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CD CSC CCEC CCL

2.4 Concrecións metodolóxicas.

Intentarase combinar unha presentación activa dos coñecementos lingüísticos con outra máis sistemática. Para iso, aproveitaranse os apartados do libro de texto de Santillana que fomentan un latín vivo (Colloquium e Narratio) e os apartados do libro de Anaya sobre léxico e completaranse cun material apropiado para a ampliación de práctica da análise e tradución e a súa integración no traballo habitual na aula. Por outra parte, proporcionarase tamén material necesario para a sistematización dos contidos lingüísticos.

Preténdese fundamentalmente un ensino partindo de frases e textos. Desde as primeiras sesións do curso potenciaranse as prácticas orais. Ao longo do curso, as actividades serán diversas de tal modo que poidan atender as diferentes necesidades e preferencias do alumnado. En xeral procurarase que tales actividades teñan un carácter activo, lúdico co obxecto de propiciar a motivación e o interese pola materia ea súa aprendizaxe. Realizaranse rondas de resolucións de exercicios, agrupamentos para realización de tarefas concretas, e postas en común para así comprobar o grado de asimilación dos contidos traballados. Normalmente os exercicios de tradución faranse na aula e en grupo, mentres que os de morfoloxía e algún de tradución mandaranse para a casa e correxiranse , ou ben na aula, ou ben de modo individualizado.

É básico que o alumno se esforce desde o principio en memorizar unha serie de palabras que lle irán aparecendo nas actividades que vaia realizando. Estas palabras serán seleccionadas polo profesor previamente e, sempre que isto sexa posible, deberánse relacionar coas existentes no galego, castelán, etc., e cos seus correspondentes significados.

En canto os temas relacionados coa Cultura e Civilización romana, o alumnado, individualmente ou en grupo e contando coa orientación do profesor, realizará exposicións en clase sobre algúns dos seus apartados e outros traballaranse na clase, por medio de lecturas por parte do alumnado, realización de esquemas, visualizaciónde documentais.

2.5 Materiais e recursos didácticos.

- Manual de Latín 4ºESO de Laura Lamata
- Mapas de Grecia, Roma e de Europa
- Dicionarios de mitoloxía, de civilización romana, de galego e de castelán.
- O encerado, ordenador e canón para a explicación dos distintos contidos.
- Vídeos e DVDs para os aspectos culturais.
- Con respecto á utilización das novas tecnoloxías: utilización de páxinas en INTERNET como Palladium, Culturaclasica.com, Culturaclasica.net e sobre todo o devandito manual

2.6 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

Á hora de valorar a consecución dos obxectivos propostos para este curso,terase en conta os criterios de avaliación que figuran no currículo.

En cada avaliación a cualificación será a media ponderada das cualificacións obtidas segundo as seguintes porcentaxes:

O 80% da nota, procederá das probas de avaliación obxectivas e abertas, onde se valoran o grao de asimilación do aprendido das unidades didácticas (incluíndo contidos de civilización). Na cualificación das mesmas valorarase o dominio dos contidos, pero tamén a correcta ortografía, expresión e presentación dos mesmos. Poderá baixarse a nota ata un punto se se cometen faltas graves nestes apartados.

O 10% da nota procederá das actividades de aula e de casa (5%), do caderno de clase completo e a súa correcta presentación (5%).

O 10 % da nota procederá da realización de exposicións, disertacións realizadas na aula sobre aspectos da civilización latina ou traballos de investigación ou reflexión sobre lecturas realizadas.

A nota final de curso será a media das notas obtidas en cada unha das tres avaliacións .

Na convocatoria de setembro o único instrumento avaliador será unha proba escrita na que entrarán todos os estándares mínimos sinalados. A nota será a nota obtida na proba.

2.7 .- Avaliación inicial.

Faráselles unha proba escrita sobre contidos morfolóxicos e sintácticos e un cuestionario sobre o grao de coñecemento que o alumnado ten sobre a historia de Roma. Realizarase tamén unha lectura dun texto breve con cuestións que permita comprobar tanto a comprensión lectora como a expresión escrita.

Tamén mediante a conversa os primeiros días de clase tratarase de coñecer as razónsque levaron ao alumnado a cursar esta materia.

2.8 Medidas de atención a diversidade.

Propoñémonos axustar a nosa axuda pedagóxica a cada alumno/a en concreto. Teranse moi en conta as grandes carencias de todo tipo, pero sobre todo as que teñen que ver coa capacidade para a comprensión e expresión oral e escrita e a falta de hábitos de traballo e estudo, que presentan moitos dos/as alumnos/as.

Atenderase á diversidade da seguinte maneira:

1. Utilizando un importante soporte gráfico que serve de apoio e clarificación dos contidos, a través da imaxe, os gráficos explicativos, presentacións, mapas, esquemas-resumen, etc.

2. Presentando os contidos perfectamente organizados, para que o/a alumno/a poida seguir o desenvolvemento das explicacións cunha mínima intervención do/a profesor/ora.

3. Propoñendo actividades ou contidos de actividades máis sinxelos aos alumnos que teñan dificultades para progresar no grupo

4. Preparando, se fose necesario, adaptacións curriculares para adaptar a práctica educativa ás características concretas dos alumnos aos que se dirixan. Tales adaptacións poderán consistir na adecuación de obxectivos, eliminación ou inclusiónde determinados contidos e a conseguinte modificación dos criterios de avaliación, así como a ampliación de actividades en determinadas áreas.

5. Facendo traballos en pequenos grupos sobre os temas estudados, para favorecer a cooperación e axuda entre o alumnado.

6. O reforzo educativo realizarase, en xeral, dentro da aula pero, se fose necesario, utilizarase algún recreo para axudar aos alumnos que teñan algunha necesidade.

2.9 Elementos transversais.

Comprensión lectora: progarmaranse lecturas e comentarios para realizar dentro do programa "hora de lectura" impulsado polo centro. Centraranse en temas mitolóxicos e a sua pervivencia na literatura universal.

3.- Bacharelato

3.1 Obxectivos xerais da etapa.

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.

b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres,analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, enparticular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social,con atención especial ás persoas con discapacidade.

d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias parao eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras. g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.

n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, comofontes de formación e enriquecemento cultural.

ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal esocial, e impulsar condutas e hábitos saudables.

o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.

p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, econtribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3.2 Latin I.

3.2.1. Competencias clave

Competencia lingüística.

É a competencia con máis presenza na materia de Latín, xa que o estudo da lingua,da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará nun maior coñecemento e dominio das linguas propias.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	
	Expresión oral códigos estándares	Expresión escritacódigos estándares
Planificar	[1º-LA1B3.6.2] , [1º-LA1B3.5.3] , [1º-LA1B3.2.1] , [1º-LA1B1.5.1] , [1º-LA1B6.1.1] , [1º-LA1B7.4.2] , [1º-LA1B6.3.1]	[1º-LA1B6.3.1] , [1º-LA1B3.4.2] , [1º-LA1B3.6.2] , [1º-LA1B3.5.3] , [1º-LA1B3.3.1] , [1º-LA1B6.1.1] , [1º-LA1B3.1.1]
Crear un texto coherente	[1º-LA1B5.2.1] , [1º-LA1B7.5.1] , [1º-LA1B5.1.1]	[1º-LA1B5.2.1] , [1º-LA1B7.5.1] , [1º-LA1B5.1.1]
Cohesionar ideas	[1º-LA1B7.4.1] , [1º-LA1B5.4.2] , [1º-LA1B7.2.1] , [1º-LA1B5.7.1]	[1º-LA1B5.4.2] , , [1º-LA1B1.5.2] , [1º-LA1B5.7.1]
Adecuarse ó contexto		
Presentación	X	

Fluidez	[1º-LA1B2.4.1]	X
Revisión dos textos	[1º-LA1B4.2.1] , [1º-LA1B4.6.1] , [1º-LA1B4.1.1] , [1º-LA1B7.1.1] , [1º-LA1B4.4.1] , [1º-LA1B3.8.1]	[1º-LA1B4.2.1] , [1º-LA1B4.1.1] , [1º-GR1B4.1.1] , [1º-LA1B7.1.1] , [1º-LA1B4.6.1] , [1º-LA1B4.4.1] , [1º-LA1B3.8.1]
Localizar e obter informaci		
Integrar e interpret	[1º-LA1B7.5.1] , [1º-LA1B5.1.5]	[1º-LA1B7.5.1] , [1º-LA1B5.1.5] ,
Reflexionar e valorar	[1º-LA1B2.4.1]	

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

Traballase coa elaboración e interpretación de mapas, así como cando utilizane analizan gráficos referentes á xeografía e poboación dos antigos romanos e cando estudan os sistemas de medidas e o calendario. Os usos dos números romanos hoxe en día indican a importancia do legado do mundo clásico.

PROCESO		ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Coñecer e reproducir	Acceso e identificación	[1º-LA1B1.1.1] , [1º-LA1B5.9.2] , [1º-LA1B5.9.1] , [1º-LA1B5.1.4] , [1º-LA1B4.1.1]
	Comprensión	[1º-LA1B1.5.1] , [1º-LA1B5.10.1] , [1º-LA1B4.1.1]
Aplicar e analizar	Aplicación	[1º-LA1B4.1.1]
	Análise	[1º-LA1B4.1.1]

Razonar e reflexionar	Síntese e creación	
	Xuizo e valoración	

Competencia dixital.

Está competencia está presente na forma en que os/as alumnos/as obteñen información a través das redes informáticas, aprendendo a seleccionar convenientemente os datos que son de utilidade acerca do mundo clásico. Tamén cando elaboran eles mesmos traballos ou realizan presentacións na clase. No bloque non lingüístico os propios contidos da materia fomentan utilización de recursos

audiovisuais e dixitais.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Uso crítico, creativo e seguro das TIC para o traballo, o ocio a inclusión e a comunicación	[1º-LA1B1.5.3]
Uso das TIC para obter, avaliar, almacenar, producir, presentar e intercambiar información	[1º-LA1B3.3.1] , [1º-LA1B5.9.1] , [1º-LA1B5.2.2]

Aprender a aprender.

O labor de análise morfosintáctica e tradución constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual e, ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo ou individualmente	[1º-LA1B3.2.1] , [1º-LA1B5.9.2] , [1º-LA1B5.1.3] , [1º-LA1B3.7.1] , [1º-LA1B6.3.1]

Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e capacidades.	[1º-GR1B3.3.1] , [1º-LA1B6.1.1] , , [1º-LA1B3.3.1] , [1º-LA1B1.2.1]
Buscar orientacións e facer uso delas	
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e aplicalos en situacións novas	[1º-LA1B3.8.1] , [1º-LA1B1.5.1] , [1º-LA1B7.4.2]
Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.	[1º-LA1B1.6.1] , [1º-LA1B7.1.1]

Competencias sociais e cívicas.

A vida cotiá, na súa dimensión política, social ou relixiosa do mundo clásico préstase sempre á valoración e á comparación co mundo actual fomentando un xuízo crítico da realidade. Deste xeito, cobran nova forza conceptos como democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e diversidade.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Interpretar fenómenos e problemas sociais para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos	[1º-LA1B1.1.1] , [1º-LA1B5.1.2] , [1º-LA1B5.4.1] , [1º-LA1B5.1.1] , [1º-LA1B5.2.1] , [1º-LA1B1.4.1]
Traballo cooperativo (Interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e as conviccións democráticas.)	
Participar dun xeito eficaz e construtivo na vida social e profesional.	
Participar plenamente na vida cívicade forma activa e democrática.	[1º-LA1B5.1.5] , [1º-LA1B5.1.3] , [1º-LA1B5.4.2]

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

Traballarase coa realización de actividades na aula de forma grupal e coa planificación de proxectos en equipo, onde cada un dos/as alumnos/as aporte de forma creativa as súas propias iniciativas, reforzando deste xeito os valores

democráticos, a participación cidadá e a toma de decisións responsables.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Transformar as ideas en actos.	
Crear, innovar e asumir riscos	
Planificar e xestionar proxectos co finde alcanzar obxectivos	
Promover o bo goberno efundamentar en valores éticos asdistintas actividades desenvolvidas.	[1º-LA1B5.1.2] , [1º-LA1B5.4.2] , [1º-LA1B5.4.1] , [1º-LA1B5.1.5]

Conciencia e expresións culturais.

A aproximación ás manifestacións artísticas e literarias do mundo clásico desenvolverá a conciencia e expresión culturais, xa que porá en valor o noso patrimonio cultural, arqueolóxico, nos museos e nas manifestacións máis inmateriais da cultura romana, como o pensamento, as crenzas, a mitoloxía, a estética e a ética.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico, as diferentes manifestacións culturais eartísticas	[1º-LA1B5.1.1] , [1º-LA1B1.4.1] , [1º-LA1B1.3.1] , [1º-LA1B5.8.1] , [1º-LA1B5.5.1]

Considerar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e desfrute persoal e parte da riqueza e patrimonio dospobos.	[1º-LA1B1.1.1] , [1º-LA1B5.1.2]
Expresarse a través de diferentes medios artísticos e culturais.	

3.2.2 Obxectivos

- Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.

- Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.

- Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.

- Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.

- Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.

- Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como

afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.

- Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético,como fontes de formación e enriquecemento cultural.

- Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3.2.3 CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR: Temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación.

Sinálanse o trimestre ou trimestres nos que se traballarán os estándares seleccionados indicando o grao mínimo de consecución e procedementos de avaliación.

Os estándares, para os que non se indica un grao mínimo de consecución, serán abordados e traballados en clase, pero non serán esixidos para poder superara materia.

Criterio de avaliación	E	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T1	T2	T3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN Instrumentos de avaliación Procedementos de avaliación	C.C.
LA-B1.1	1º-LA1B1.1.1 - Localizanun mapa o marcoxeográfico da lingua latina e a súa expansión, delimitando os seusámbitos de influencia e	X				PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCT CCEC CSC
LA-B1.2.	1º-LA1B1.2.1 - Define o indoeuropeo e recoñece as linguas indoeuropeas e as súas familias, e delimita nun mapa a	Define o termo indoeuropeo	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CD CAA
LA-B1.3.	1º-LA1B1.3.1 - Identifica as linguas que se falan actualmente en Europa, diferenciando pola súa orixe entre indoeuropeas e non		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSC CCEC
LA-B1.4.	1º-LA1B1.4.1 - Identifica as	Identifica lenguas X				PROCEDEMENTOS: Análise das	CSC

	España, diferenciando pola súa orixe romances enon romances, localiza nun mapa as zonas onde seutilizan, delimita o marco xeográfico das linguas romances faladas no mundo e recoñece as súas características.	romances.				producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCEC
LA-B1.5.	1º-LA1B1.5.1 - Distingue e delimita as etapas do latín, recoñece e distingue a partir do étimo latino cultismos, semicultismos e termos patrimoniais, e explica as evolucións que se producen nun caso eno outro.	Distingue termos patrimoniais e cultismos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA CMCT
LA-B1.5.	1º-LA1B1.5.2 - Coñece exemplos de termos latinos que deron orixe tanto a unha palabra patrimonial como a un cultismo, e sinala as diferenzas de uso esignificado entre ambos.	Distingue diferencias de uso.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LA-B1.5.	1º-LA1B1.5.3 - Demostra a presenza do latín no século XXI en campos como a ciencia, a cultura, apublicidade, os medios de comunicación, internet eas redes sociais.				X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CD CCEC
LA-B1.6.	1º-LA1B1.6.1 - Realiza evolucións de termos latinosao galego e ao castelán, aplicando as regras	Aplica regras fonéticas básicas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CAA

	fonéticas de evolución, e recoñece palabras da súalingua que sufriron procesos de evolución semántica.					INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	
LA-B2.1.	1º-LA1B2.1.1 - Recoñece tipos de escritura e clasifícaos consonte a súa natureza e a súafunción, e describe os trazos que distinguen unsdos outros.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CD CCEC
LA-B2.2.	1º-LA1B2.2.1 - Explica a orixe do alfabeto latino, ea evolución e a adaptación dos signos do alfabeto grego.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CMCT
LA-B2.3.	1º-LA1B2.3.1 - Explica a orixe do alfabeto de diferentes linguas partindo do alfabeto latino, así como a súa evolución, sinala as adaptacións que seproducen en cada unha e recoñece os tipos de alfabeto usados actualmente en Europa, en relacióncoas linguas que os empregan.		X			PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSC CCLCC EC
LA-B2.4.	1º-LA1B2.4.1 - Le con pronuncia e acentuación correctas textos latinos, identificando e reproducindo exemplos de diferentes tipos de pronuncia.	Respeta as normasde pronunciaciónclásica.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL

LA-B3.1	1º-LA1B3.1.1 - Descompón palabras nos seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e morfemas, e servíndose destes para identificar desinencias e explicar o concepto de flexión e paradigma.	Descompón palabras sinalandoos seus elementos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCT CCL
LA-B3.2.	1º-LA1B3.2.1 - Distingue palabras variables e invariables, explica os trazos que permiten identificalas e define criterios para clasificalas.	Distingue nun textoas palabras invariables.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CAA CCL
LA-B3.3.	1º-LA1B3.3.1 - Declina e/ou conxuga correctamente palabras propostas segundo a súa categoría, explicando e ilustrando con exemplos as características que diferencian os conceptos de declinación e conxugación.	Declina correctamente.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	CA A CCL CD
LA-B3.4.	1º-LA1B3.4.1 - Enuncia e declina correctamente substantivos, adxectivos e pronomes en latín, distinguíndoos a partir do seu enunciado e clasificándoos segundo a súa categoría e a súa declinación.	Declina substantivose adxectivos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LA-B3.4.	1º-LA1B3.4.2 - Declina palabras e sintagmas en	Declina sintagmas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das	CCL

	concordancia, aplicando correctamente para cadapalabra o paradigma de flexión correspondente.	en concordancia.				producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	
LA-B3.5.	1º-LA1B3.5.1 - Clasifica verbos segundo a súa conxugación partindo do seu enunciado e describe os trazos polos que se recoñecen os modelos de flexión verbal.	Clasifica verbos segundo a conxugación.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA CCL
LA-B3.5.	1º-LA1B3.5.2 - Coñece e identifica as formas que compoñen o enunciado dos verbos de paradigmas regulares e recoñece a partir destas os modelos de conxugación.	Recoñece os modelos de conxugación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL
LA-B3.5.	1º-LA1B3.5.3 - Conxuga os tempos verbais máis frecuentes en voz activa e pasiva, aplicando correctamente os paradigmas correspondentes.	Conxuga tempos verbais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	CCL
LA-B3.6.	1º-LA1B3.6.1 - Explica o uso dos temas verbaislatinos, identificando correctamente as formas derivadas de cada un.	Identifica formas verbais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo.	CAA CCL

LA-B3.6.	1º-LA1B3.6.2 - Cambia de voz as formas verbais identificando e manexando con seguridade os formantes que expresan este accidente verbal.	Cambia de voz formas verbais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de Campo.	CD CCL
LA-B3.7	1º-LA1B3.7.1 - Distingue formas persoais e non persoais dos verbos, explica os trazos que permitenidentificalas e define criterios para clasificalas.	Identifica formas verbais propostas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	CAA CCL
LA-B3.8.	1º-LA1B3.8.1 - Traduce correctamente ao galego e ao castelán formas verbais latinas, e compara os tempos e os modos verbais presentes no latín cos do galego e os do castelán.	Traduce formas verbais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Resolución de exercicios e problemas.	CAA CCL
LA-B4.1.	1º-LA1B4.1.1 - Analiza morfoloxicamente e sintacticamente frases e textos de dificultade graduada, identificando correctamente as categorías gramaticais presentes nas palabras con flexión e explicando as funcións que realizan na oración.	Propón unha caracterización gramatical coherente da fraseou texto proposto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións orais. Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CCL
LA-B4.2.	1º-LA1B4.2.1 - Enumera correctamente os nomesdos casos que existen na flexión nominal e	Enumera os nomes dos casos e os	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CAA CCL

	pronominal latina, explica as súas funcións dentro da oración e ilustra con exemplos a forma axeitada de traducilos.	relaciona con funcións sintácticas.				INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións orais.	
LA-B4.3.	1º-LA1B4.3.1 - Recoñece nos textos as regras e a concordancia latina, e redacta en lingua latina pequenas frases, onde practica o seu uso.	Recoñece as regrasde concordancia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. Producións orais.	CCL
LA-B4.4.	1º-LA1B4.4.1 - Compara e clasifica tipos de oracións simples, e identifica e explica en cadacaso as súas características.	Distingue oracións atributivas e predicativas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCT CCL
LA-B4.5.	1º-LA1B4.5.1 - Distingue as oracións simples das compostas e, dentro destas últimas, as coordinadas das subordinadas, os seus tipos e os nexos que as caracterizan, e sinala exemplos que expliquen en cada caso as súas características.	Recoñece os nexosde oracions compostas.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA CCL
LA-B4.6.	1º-LA1B4.6.1 - Identifica as funcións que realizan as formas non persoais (infinitivo e participio) dentro da oración e compara exemplos do seu uso.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCL
LA-B4.7.	1º-LA1B4.7.1 - Recoñece, analiza e traduce correctamente as construcións de infinitivo e	Traduce construcciàons de		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL

	participio máis frecuentes, en relación con construcións análogas noutras linguas que coñece.	infinitivo.				INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	
LA-B5.1.	1º-LA1B5.1.1 - Describe o marco histórico en que xorde e se desenvolve a civilización romana, sinala períodos dentro del e identifica en cada un as conexións máis importantes que presentan con outras civilizacións.	Coñece a lenda fundacional de Roma.Identifica outras civilizaciónsda península itálica.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais. Textos escritos.	CCEC CCL CSC
LA-B5.1.	1º-LA1B5.1.2 - Distingue as etapas da historia de Roma, explicando os seus trazos esenciais e as circunstancias que interveñen no paso de unhas aoutras.	Sinala os trazos máis característicos dos distintos periodos históricos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CSC CSIEE CCEC
LA-B5.1.	1º-LA1B5.1.3 - Sabe enmarcar determinados feitos históricos na civilización e no período histórico correspondente, ponos en contexto e relaciónaos con outras circunstancias contemporáneas.	Contextualiza feitos históricos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta. Proba obxectiva.	CAA CSC
LA-B5.1.	1º-LA1B5.1.4 - Pode elaborar eixes cronolóxicosnos que se representan fitos históricos salientables, consultando diferentes fontes de información.	Elabora eixes cronolóxicos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CD CMCT
LA-B5.1.	1º-LA1B5.1.5 - Describe os principias fitoshistóricos e os aspectos máis significativos da	Crea un discurso ou texto sobre algún	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas	CSC CSIEE

	civilización latina, e analiza a súa influencia no devir histórico posterior.	aspecto significativo da civilización latina.				específicas. INSTRUMENTOS: Producións orais. Textos escritos. Proba aberta.	CCL
LA-B5.2.	1º-LA1B5.2.1 - Explica a romanización de Hispania e da Gallaecia, describe as súas causas e delimita as súas fases.	Describe as fases de romanización de Hispania e Gallaecia.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CMCT CCL CSC CCEE
LA-B5.2.	1º-LA1B5.2.2 - Enumera, explica e ilustra con exemplos os aspectos fundamentais que caracterizan o proceso da romanización de Hispania e da Gallaecia, e sinala a súa influenciana historia posterior.	Situa a chegada dos romanos a Hispania no proceso de expansión de Roma.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC CD CCL
LA-B5.3.	1º-LA1B5.3.1 - Identifica e sinala nun mapa os restos arqueolóxicos máis salientables da romanización de Hispania e da Gallaecia, e descobre e relaciona as pezas arqueolóxicas romanas dos museos cos coñecementos adquiridos.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CD
LA-B5.4.	1º-LA1B5.4.1 - Describe os elementos que caracterizan as sucesivas formas de organización		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas	CSIEE CSC

	do sistema político romano.					específicas. INSTRUMENTOS: Producións orais. Textos escritos. Proba aberta.	
LA-B5.4.	1º-LA1B5.4.2 - Describe a organización e aevolución da sociedade romana, explicando as características das clases sociais e os papeis asignados a cada unha, relacionando estes aspectos cos valores cívicos existentes na época ecomparándoos cos actuais.	Recoñece as característica principais dos grupos sociais nos distintos períodos históricos de Roma.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSIEE CD CSC CCL
LA-B5.5.	1º-LA1B5.5.1 - Identifica os principias deuses, semideuses e heroes da mitoloxía grecolatina,sinalando os trazos que os caracterizan, os seus atributos e o ámbito de influencia, explica a súa xenealoxía e establece relacións entre os deuses.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCEC CD
LA-B5.5.	1º-LA1B5.5.2 - Identifica deuses, semideuses e heroes dentro do imaxinario mítico, e explica os principais aspectos que diferencian uns dos outros.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCEC CD CCL
LA-B5.6.	1º-LA1B5.6.1 - Recoñece e ilustra con exemplos o mantemento do mítico e da figura do heroe na nosacultura, analizando a influencia da tradición clásica					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL CSC CSIEE

	neste fenómeno, sinalando as semellanzas e asprincipais diferenzas entre ambos tratamentos, easociándoas a outros trazos culturais propios de cada época.						
LA-B5.6.	1º-LA1B5.6.2 - Sinala semellanzas e diferenzasentre os mitos e as lendas da antigüidade clásica eos pertencentes a outras culturas, comparando o seu tratamento na literatura ou na tradición relixiosa, e valorando a súa influenza na arte e na literatura posterior a través de exemplos.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCEC CCL
LA-B5.7.	1º-LA1B5.7.1 - Distingue a relixión oficial de Roma dos cultos privados, explicando os trazos que lles son propios, e describe as principais característicasdos ritos funerarios romanos, distinguindo as semellanzas e as diferenzas que presentan cos de hoxe en día.	Distingue cultos públicos e privados.Coñece os prinicipais colexios sacerdotais.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC CMCT CCL CCEC
LA-B5.8.	1º-LA1B5.8.1 - Describe as principais manifestacións escultóricas e pictóricas da arte romana, identificando a partir de elementos concretos o seu estilo e a súa cronoloxía aproximada.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCEC CD

LA-B5.9	1º-LA1B5.9.1 - Describe as características, osprincipais elementos e a función das grandes obraspúblicas romanas, explicando e ilustrando con exemplos a súa importancia para o desenvolvemento do Imperio e a súa influencia en modelos urbanísticos posteriores.				X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais. Textos escritos.	CD CSC CMCT C
LA-B5.9	1º-LA1B5.9.2 - Localiza nun mapa os principais exemplos de edificacións públicas romanas queforman parte do patrimonio español e europeo,identificando a partir de elementos concretos o seuestilo e a cronoloxía aproximada.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CD CAA
LA-B5.10.	1º-LA1B5.10.1 - Enumera os elementos que compoñen a estrutura do exército romano e explica o seu funcionamento, atendendo á súa evolución ao longo dos períodos históricos	Distingue os elementos básicos do exercito romano.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC CMCT
LA-B6.1	1º-LA1B6.1.1 - Utiliza adecuadamente a análise fonética, morfolóxica, sintáctica e semántica de textos de dificultade graduada, para efectuarcorrectamente a súa tradución ou retroversión.	Realiza analises morfosintácticos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das produciónsdos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Caderno de clase.	CCL CAA

LA-B6.2	1º-LA1B6.2.1 - Utiliza mecanismos de inferencia para comprender textos de xeito global, relacionando estruturas latinas con outras equivalentes nas linguas que coñece.				X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCL
LA-B6.3	1º-LA1B6.3.1 - Utiliza correctamente o dicionario, analizando e valorando correctamente a información gramatical incluída nos seus manuais enas súas entradas, e localiza o significado de palabras que entrañen dificultade, identificando entre varias acepcións o sentido máis axeitado paraa tradución do texto.	Obtén información dos materiais á súa diposicón e aplicaa na traducción de frase e textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Diario de clase.	CAA CCL
LA-B6.4.	1º-LA1B6.4.1 - Realiza comentarios sobre os principais trazos dos textos seleccionados e sobre os aspectos culturais presentes neles, aplicando para iso os coñecementos adquiridos previamentenesta ou noutras materias.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CSC CCEC CAA
LA-B6.4.	1º-LA1B6.4.2 - Elabora mapas conceptuais e estruturais dos textos propostos, localizando o tema principal e distinguindo as súas partes.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CCL
LA-B6.5	1º-LA1B6.5.1 - Redacta frases sinxelas ou					PROCEDEMENTOS:	CCL

	pequenos textos en latín sobre un tema proposto.					INSTRUMENTOS:	
LA-B6.6	1º-LA1B6.6.1 - Mantén un sinxelo diálogo en latínsobre a base dun tema previamente acordado.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CCL
LA-B7.1	1º-LA1B7.1.1 - Deduce o significado de termos latinos non estudados partindo do contexto ou depalabras da lingua propia ou doutras que coñece.	Esforzase en deducir o significado de termos latinos partindo do contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CAA CCL
LA-B7.1	1º-LA1B7.1.2 - Identifica e explica as palabras transparentes e de maior frecuencia.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CD CCL
LA-B7.2	1º-LA1B7.2.1 - Identifica e explica os principais prefixos e sufixos, analizando o seu mantemento napropia lingua.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CMCT CCL
LA-B7.3.	1º-LA1B7.3.1 - Deduce o significado das palabras das linguas de España a partir dos étimos latinos.					PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CCL
LA-B7.4.	1º-LA1B7.4.1 - Identifica a etimoloxía de palabras de léxico común da lingua propia e explica a partirdesta o seu significado.	Explica a etimoloxía de palabras de léxico común.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL

LA-B7.4.	1º-LA1B7.4.2 - Relaciona palabras da mesmafamilia etimolóxica ou semántica.		X	X	X	PROCEDEMENTOS: INSTRUMENTOS:	CAA CD CCL
LA-B7.5.	1º-LA1B7.5.1 - Coñece o significado das principais locucións latinas de uso actual e sabe empregalasno seu contexto adecuado cando se expresa na súa propia lingua.	Utiliza correctamente locucións latinas estudadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL

3.2.4 Metodoloxía didáctica

As explicacións na clase de aspectos morfosintácticos se reforzarán mediante a realización de exercicios, tanto na aula como na casa, de declinación, conxugación, tradución, etc. Estes exercicios serán corrixidos diariamente polos propios alumnos baixo a supervisión do profesor, que poderá ir apreciando deste modo os niveis de asimilación dos contidos explicados e axeitando o ritmo e os procedementos de explicación ás demandas xerais ou específicas dos alumnos. Os temas de cultura e civilización poderán ser ilustrados mediante a proxección dalgúns filmes de factura recente e de bastante boa calidade que, ademais de constatar que a Roma clásica segue a ser fonte de inspiración e motivo de interese, estimulan a curiosidade dos alumnos e engaden o atractivo de alterar ocasionalmente a rutina do traballo cotián.

Tentaremos promover a capacidade de autoaprendizaxe, de traballar en equipo e aplicar os métodos apropiados de investigación para seguir aprendendo ao longo da vida. Os textos converteranse no punto de partida para traballar simultaneamente os aspectos morfosintácticos da lingua latina, o seu léxico e a súa relación co galego e co castelán, así como os aspectos culturais relacionados. Tendo en conta que o grupo está formado por 9 parécenos especialmente importante favorecer un clima de participación activa no proceso de ensinanza-aprendizaxe. Promoverase a realización de pequenos traballos de investigación, coa utilización das TIC para informarse, aprender e comunicarse e para utilizar con sentido crítico, como recurso formativo, materiais de procedencia diversa.

3.2.5 Material e recursos didácticos.

- Manual de Latín 1º Bacharelato de Laura Lamata.

- Diccionario de Latín- Español. Editorial Vox.

- Mapas de Grecia, Roma e de Europa

- Dicionarios de mitoloxía, de civilización romana, de galego e de castelán.

- O encerado, ordenador e canón para a explicación dos distintos contidos.

- Vídeos e DVDs para os aspectos culturais.

- Con respecto á utilización das novas tecnoloxías: utilización de páxinas en INTERNET como Palladium, Culturaclasica.com, Culturaclasica.net e do devandito manual.

3.2.6 Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

As tres avaliacións que terán lugar ao longo do presente curso deberán permitir ao profesor coñecer o grao de asimilación por parte dos alumnos dos contidos explicados, realizar un seguimento personalizado do seu proceso de aprendizaxe e determinar as dificultades específicas.

Para levar adiante esta avaliación se utilizarán como instrumentos a observación sistemática e a análise das producións dos alumnos (intervencións na clase, traballos, exercicios, interese, etc.) e finalmente as probas específicas ou exames.

O curso oriéntase fundamentalmente ao coñecemento por parte dos alumnos dos aspectos básicos da morfoloxía e da sintaxe latinas a partir dos textos, aínda que sen esquecer aspectos históricos e culturais da civilización romana e outros aspectos lingüísticos máis amplos. Por esta razón os criterios de avaliación farán tamén maior fincapé nos aspectos lingüísticos. A nosa intención é que ao remate do presente curso os alumnos estean capacitados para interpretar e traducir textos sinxelos, identificando os seus elementos morfolóxicos e sintácticos. Pódese deducir do anteriormente ditoque os alumnos deberán contar cun mediano coñecemento do léxico latino de uso máis frecuente e que deste coñecemento se derive unha maior capacidade de expresión e comprensión das súas propias linguas, da súa orixe latina e da súaevolución. A avaliación será continua, como é comprensible, especialmente nos aspectos lingüísticos. Realizarase, cando menos, dúas probas específicas por avaliación que incluirá oracións para analizar e traducir e textos sinxelos para traducir, cuestións sobre os contidos de morfoloxía e sintaxe traballados ao longo da avaliacióne tamén do curso. Sobre os contidos de Historia e Civilización os alumnos e alumnas elaborarán traballos de investigación coa axuda do profesor e empregando distintas fontes de información e presentación, entre elas as que ofrecen as TICs. Algúnsapartados destes contidos serán avaliados tamén por medio de probas específicas, sendo isto comunicado ao alumnado coa debida antelación.

En cada avaliación a cualificación será a media ponderada das cualificacións obtidas segundo as seguintes porcentaxes:

O 90% da nota, procederá das probas de avaliación obxectivas e abertas, onde se valoran o grao de asimilación do aprendido das unidades didácticas (incluíndo contidos de civilización). Na cualificación das mesmas valorarase o dominio dos contidos, pero tamén a correcta ortografía, expresión e presentación dos mesmos. Poderá baixarse a nota ata un punto se se cometen faltas graves nestes apartados.

O 10 % da nota procederá da realización de exposicións, disertacións realizadas na aula sobre aspectos da civilización latina ou traballos de investigación ou reflexión sobre lecturas realizadas.

A nota final de curso será a media das notas obtidas en cada unha das tres avaliacións .

Na convocatoria de setembro o único instrumento avaliador será unha proba escrita na que entrarán todos os estándares mínimos sinalados. A nota será a nota obtida na proba.

3.2.7 Avaliación inicial.

Farase unha proba escrita sobre contidos morfolóxicos e sintácticos, e outro sobre o grao de coñecemento que ten sobre a historia de Roma e a súa vinculación con España e, en particular, con Galicia.

3.2.8 Medidas de atención á diversidade.

Porase especial coidado en limar as posibles diferencias iniciais entre aquelas persoas que teñan cursado latín en 4º da ESO e aquelas que non. Nas primeiras semanas traballaranse máis os contidos lingüísticos con quen inicia o seu contacto co latín e aquelas persoas que xa dominan conceptos e contidos iniciais terán un maior protagonismo na presentación das cuestións de civilización.

3.4 Latin II

3.4.1. Competencias clave

Competencia lingüística.

É a competencia con máis presenza na materia de Latín, xa que o estudo da lingua,da súa orixe e evolución, do seu funcionamento interno, do seu léxico e dos seus textos redundará nun maior coñecemento e dominio das linguas propias.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	
	Expresión oral códigos estándares	Expresión escritacódigos estándares
Planificar	[2º-LA2B3.6.2] , [2º-LA2B3.5.3] , [2º-LA2B3.2.1] , [2º-LA2B1.5.1] , [2º-LA2B6.1.1] , [2º-LA2B7.4.2] , [2º-LA2B6.3.1]	[2º-LA2B6.3.1] , [2º-LA2B3.4.2] , [2º-LA2B3.6.2] , [2º-LA2B3.5.3] , [2º-LA2B3.3.1] , [2º-LA2B6.1.1] , [2º-LA2B3.1.1]
Crear un texto coherente	[2º-LA2B5.2.1] , [2º-LA2B7.5.1] , [2º-LA2B5.1.1]	[2º-LA2B5.2.1] , [2º-LA2B7.5.1] , [2º-LA2B5.1.1]
Cohesionar ideas	[2º-LA2B7.4.1] , [2º-LA2B5.4.2] , [2º-LA2B7.2.1] , [2º-LA2B5.7.1]	[2º-LA2B5.4.2] , , [2º-LA2B1.5.2] , [2º-LA2B5.7.1]
Presentación	X	

Fluidez	[2º-LA2B2.4.1]	X
Revisión dos textos	[2º-LA2B4.2.1] , [2º-LA2B4.6.1] , [2º-LA1B4.1.1] , [2º-LA2B7.1.1] , [2º-LA2B4.4.1] , [2º-LA2B3.8.1]	[2º-LA2B4.2.1] , [2º-LA2B4.1.1] , [2ºLA2B4.1.1] , [2º-LA2B7.1.1] , [2LA2B4.6.1] , [2º-LA2B4.4.1] , [2º-LA2B3.8.1]
Localizar e obter informaci		
Integrare interpret	[2º-LA2B7.5.1] , [2º-LA2B5.1.5]	[2º-LA2B7.5.1] , [2º-LA2B5.1.5] ,
Reflexionar e valorar	[2º-LA2B2.4.1]	

Competencia dixital.

Está competencia está presente na forma en que os/as alumnos/as obteñen información a través das redes informáticas, aprendendo a seleccionar convenientemente os datos que son de utilidade acerca do mundo clásico. Tamén cando elaboran eles mesmos traballos ou realizan presentacións na clase. No bloque non lingüístico os propios contidos da materia fomentan utilización de recursos

audiovisuais e dixitais.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Uso crítico, creativo e seguro das TIC para o traballo, o ocio a inclusión e a comunicación	[2º-LA2B1.5.3]
Almacenar, producir, presentar e intercambiar información	[2º-LA2B3.3.1] , [2º-LA2B5.9.1] , [2º-LA2B5.2.2]

Aprender a aprender

Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e capacidades.	[2º-LA2B3.3.1] , [2º-LA2B6.1.1] , , [2º-LA2B3.3.1] , [2º-LA2B1.2.1]
Buscar orientacións e facer uso delas	
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e aplicalos en situacións novas	[2º-LA2B3.8.1] , [2º-LA1B1.5.1] , [2º-LA2B7.4.2]
Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.	[2º-LA2B1.6.1] , [2º-LA2B7.1.1]

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

Traballarase coa realización de actividades na aula de forma grupal e coa planificación de proxectos en equipo, onde cada un dos/as alumnos/as aporte de forma creativa as súas propias iniciativas, reforzando deste xeito os valores

democráticos, a participación cidadá e a toma de decisións responsables.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Transformar as ideas en actos.	
Crear, innovar e asumir riscos	
Planificar e xestionar proxectos co finde alcanzar obxectivos	
Promover o bo goberno efundamentar en valores éticos asdistintas actividades desenvolvidas.	[2º-LA2B5.1.2] , [2º-LA2B5.4.2] , [2º-LA2B5.4.1] , [2º-LA2B5.1.5]

Conciencia e expresións culturais.

A aproximación ás manifestacións artísticas e literarias do mundo clásico desenvolverá a conciencia e expresión culturais, xa que porá en valor o nosopatrimonio cultural, arqueolóxico, nos museos e nas manifestacións máis inmateriais
da cultura romana, como o pensamento, as crenzas, a mitoloxía, a estética e a ética.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico, as diferentes manifestacións culturais eartísticas	[2º-LA2B5.1.1] , [2º-LA2B1.4.1] , [2º-LA2B1.3.1] , [2º-LA2B5.8.1] , [2º-LA2B5.5.1]
Considerar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e desfrute persoal eparte da riqueza e patrimonio dospobos.	[2º-LA2B1.1.1] , [2º-LA2B5.1.2]
Expresarse a través de diferentes medios artísticos e culturais.	

Aprender a aprender.

O labor de análise morfosintáctica e tradución constitúe por si mesmo un importante exercicio intelectual e, ao mesmo tempo estimula a memoria, a lóxica de pensamento e os hábitos de disciplina no estudo, mellorando o razoamento.

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo ou individualmente	[2º-LA2B3.2.1] , [2º-LA2B5.9.2] , [2º-LA2B5.1.3] , [2º-LA2B3.7.1] , [2º-LA2B6.3.1]

3.4.2. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR: Temporalización, grao mínimo de consecuciónpara superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación.

Sinálanse o trimestre ou trimestres nos que se traballarán os estándares seleccionados indicando o grao mínimo de consecución e procedementos de avaliación.

Os estándares, para os que non se indica un grao mínimo de consecución, serán abordados etraballados en clase pero non serán esixidos para poder superar a materia.

CRITERIOS	ESTÁNDARES	P	C. C.	I.E.**
Bloque 1: Morfoloxía				
1. Coñecer as categorías gramaticais.	1.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando os rasgos que asdistinguen.	B	CL	A1/A2/A3B1/B2 C1/C2
2. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	2.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos e buscando exemplos doutros termos nos que estean	I	CL	
3. Realizar a análise morfolóxico das palabras dun texto clásico e enuncialas.	3.1. Analiza morfoloxicamente palabras presentes nun texto clásico, identifica correctamente os seus formantes e sinala o seuenunciado.	I	CL	
4. Identificar, declinar e traducir todas as formas nominais e pronominais.	4.1. Identifica con seguridade axudándose do dicionario todo tipo de formas nominais e pronominais, declinándoas y traducíndoascorrectamente.	B	CL	
5. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión de todas as formas	5.1. Identifica con seguridade axudándose do dicionario todo tipo de formas verbais, conxugándoas e sinalando o su equivalente en castelán ou galego.	I	CL	

6. Identificar e relacionar elementos morfolóxicosda lingua latina que permitan a análise e tradución de textos.	6.1. Aplica os seus coñecementoss da morfoloxía verbal e nominal latina para realizar traducións e retroversións.	B I	CL AA	
Bloque 2: Sintaxe				
1. Recoñecer, clasificar e traducir os distintos tipos de oracións e as diferentes construccións sintácticas latinas.	1.1. Identifica, clasifica e traduce correctamente na análise de frases e textos de dificultade graduada, os distintos tipos de oracións e de construccións sintácticas latinas, relacionándoos co seus equivalentes en castelán ou con outras linguas quecoñece.	B	CL CC	A1/A2/A 3B1/B2 C1/C2
2. Coñecer as funcións das formas no personais do verbo: Infinitivo, xerundio, participio y supino.	2.1. Identifica as formas no personais do verbo en frases e textos, explica as funcións que desempeñan e traduce correctamente relacionándoas cos seus equivalentes en castelán ou galego.	A	CL CC	
3. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construccións sintácticas en interpretación e tradución de textos clásicos	3.1. Identifica elementos e construccións sintácticas propios da lingua latina, interprétaos correctamente y tradúceos.	B	CL	
Bloque 3: Literatura romana				
1. Coñecer as características dos xéneros literarios latinos, os seus autores e obras máis representativas e a sua influencia na literatura posterior.	11. Describe as características esenciais dos xéneros literarios latinos e identifica e sinala a súa presencia en textos	B	C L	A1/A2/A3 B1/B2 C1/C2
	1.2. Coñece os autores representativos da literatura latina encuádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas	B		
	1.3. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura latina.	I		
2. Analizar, interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo xénero, época, características e estructura,	2.1. Realiza comentarios de textos latinos: sitúaos no tempo, explica a súa estructura e as súas característicasesenciaiss, e identifica o xénero ao quepertencen.	B	CL	

permite.				
3. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica a a posterior.	3.1. Recoñece e comprende, a través de motivos, temas ou persoaxes, a pervivencia e influencia dos xéneros e os temas literarios da tradición grecolatina en textos de autores posteriores, describendo os seus aspectos esenciais e os distintos tratamentos que reciben.	B	CL	
Bloque 4: Textos				
1. Realizar a tradución, interpretación e comentario lingüísticos	1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos clásicos para efectuar correctamente a súa tradución.	B	CL AA	A1/A2/A3 B1/B2 C1/C2
2. Utilizar o dicionario e buscar o termo máis axeitado na linguapropia para la tradución do texto.	2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, identificando en cada caso o termo máis axeitado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado poloautor.	B	CL AA	
3. Coñecer o contexto social, cultural, e histórico dos textos traducidos para realizer o seu comentario	3.1. Identifica o contexto social, cultural, e histórico dos textos propostos partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	A	CL AA CC	
4. Identificar e comentar as características literarias dos textos.	4.1. Recoñece, explica e comenta o xénero o propósito do texto a partir das súas características.	A	CL AA	
Bloque 5: Léxico				
1. Coñecer, identificar e traducir termos latinos pertencentes a un vocabulario máis especializado.	1.1. Identifica e explica termos do léxico latino especializado, traducíndoos correctamente á propialingua. 1.2. Deduce o significado das palabras latinas non estudadas a partir dos seus formantes, do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras quecoñece.	I A	CL AA CL AA	A1/A2/A3 B1/B2 C1/C2
2. Recoñecer os elementos léxicos latinos (lexemas, sufixos e prefixos) que perviven en palabras da propia lingua.	2.1. Recoñece a etimoloxía y o significado de palabras de léxico común e especializado da lingua propia valéndose da identificación de lexemas, sufixos e prefixos de orixe latina.	B	CL CC	
3. Coñecer as regras de evolución fonética do latín e aplicalas para realizar a evolución das palabras latinas e distinguir termos patrimoniais e cultismos.	3.1. Realiza evolucións de termos latinos ao castelán e ao galego aplicando as regras fonéticas de evolución e recoñecendo termos patrimoniais e cultismos a partir do étimo latino.	A	CL CC	
4. Coñecer e entender o significado de latinismos incorporados á lingua coloquial e especializada	4.1. Comprende e explica de maneira correcta o significado de latinismos que se incorporaron a lingua falada ou perviven na linguaxe especializada (xurídica, filosófica, técnica, científica…).	B	CL CC	

(P: ponderación; CC: competencia clave; IE: instrumentos de avaliación)

PONDERACIÓN: B: básico/ I: intermedio/ A: avanzado

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN:A1: rexistro anecdótico/A2: listas e control/A3: escalas de observaciónB1: análise dl cuaderno de clase/B2: análise de produccións
C1: probas de composición/C2: probas obxectivas

**(Índicase en cada bloque os instrumentos que se consideran axeitados para a avaliación, o que non imprica a aplicación de todos eles para cadaestándar)

3.4.3. METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Os textos serán o punto de partida para tratar os aspectos morfosintácticos da lingua latina, o seuléxico e a súa relación co galego e co castelán, así como os aspectos culturais relacionadoscos textos traballados.

Asegurarnos de que o alumno dedicará un pouco do seu tempo cada día á tradución do texto ha ser ocupación constante do profesor: o día a día sempre é máis importante e significativo que os resultados dun exame.

Evitarase a exposición sistemática e exhaustiva das regras gramaticais previamente á análise e tradución dos textos, deixando ampla marxe a capacidade do alumno de inferir as regras a partires da propia observación.

Proporcionarase aos alumnos as pautas necesarias para consolidar os propios recursos e técnicas de traballo, manexando diversas fontes e materiais.

Aproximación ós textos:

Os mesmos textos serán os mellores instrumentos para valorar os coñecementos dos alumnos sempre, de maneira especial ó principiar o 2º curso. Será sobre os textos onde terán que recoñecer os contidos gramaticais. No primeiro curso non hai inconveniente en proporcionarlles previamente o paradigma, aínda que sería desexable que se fixera xa sobre o propio texto, pero no segundo será despois de que alumnos e alumnas teñan observado e analizado nos textos os distintos fenómenos de morfoloxía e sintaxe cando elaborarán os seus cadros de gramática, que poderán e deberán consultar en cada momento. A experiencia amosa tamén que, se ben é posible que memoricen paradigmas e logo fagan a súa aplicación práctica – algúns ata con bo aproveitamento—adoita resultarlles moito máis doado en recoñecendo as formas a medida que se repitan nos textos.

A técnica de tradución: o dicionario:

O vocabulario é, ou foino polo menos nos últimos anos, o gran esquecido. Certo que os plans de estudios fixaban un vocabulario, pero na práctica íase relaxando esa esixencia e o profesor subministraba o vocabulario no momento do exame, ou permitía o uso do dicionario xa no primeiro curso, sen explicar antes como se debe usar. Os resultados son coñecidos: non recoñecen o significado das palabras máis usuais, non se molestan en pensar nas "transparentes", que nin as ven e, se usan dicionario –que nós introduciremos no derradeiro tramo deste primeiro curso de Latín-- , recorren a lista para escoller unha acepción que adoita ser precisamente a que menos convén naquel texto.

Á vista dun texto,o primeiro que debe saber un alumno é que ten que pensar ,que aquel texto que ten diante ten un sentido, unha coherencia, e que non é un puzzle no que haxa que ir encaixando as pezas, senón que hai que entendelo, saber que di. Día tras día, o profesor ten que repetir os procedementos de tradución sen recorrer ó dicionario, ata que os alumnos aprendan que aquela palabra significa o que parece, por semellanza co galego ou co castelán, porque é o que parece significar, e debe significar, para que teña o sentido que se lle supón ó texto, porque se deduce por outras palabras da mesma raíz ou porque tivemos que ir ó dicionario porque non fomos quen de descubrilo; pero isto último sempre

despois de pensar e de esgotar todos os métodos ordinarios de investigación. Ensinarémoslle ó alumno que o dicionario non traduce a palabra, só orienta sobre o seu sentido xeral, e que é no contexto onde debe ser traducida. Este é un labor de tempo, pero non vano nin insgnificante, senón un dos compoñentes básicos de tradución.

Alumnos e alumnas deben entender que unha tradución nunca é definitiva, perfecta, que semprese pode matizar e que os mesmos contidos son susceptibles de expresarse de varias maneiras. Hai que afacelos a escoitar e valorar as suxestións dos demais como medios de mellorar a tradución propia, aínda que vai ser o II curso o que lles esixa o meirande esforzo na tradución e comentario de textos, a técnica debe iniciarse desde o primeiro momento en que tomen contacto con eles.

3.4.4. MATERIAIS E RECURSOS

Na clase seguimos o manual de Laura Lamata para 2º de BAC.

Os textos traballados son, en parte, de antoloxías (de Eutropio e Fedro) seleccionados persoalmente das obras latinas orixinais.

O departamento dispón de vídeos que se usarán, en maior ou menor medida, segundo se vexa a súa necesidade ou oportunidade.

Biblioteca: con abundantes libros de consulta e lectura a completa disposición dos alumnos.

I

3.4.5. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÖN DO ALUMNADO

CRITERIOS DE AVALIACIÓN	MÍNIMOS ESIXIBLES
PRIMEIRA AVALIACIÓN	
Identificar debidamente os elementos fundamentais da morfoloxía e da sintaxe latinas comparándoos con outras linguas coñecidas. Recoñecer en textos latinos orixinais os étimos de cultismos e formas patrimoniais na propia lingua e nas linguas modernas. Recoñecer o papel da fábula, a novela e a historiografía latinas e realizar traballos monográficos coa axuda do profesor.	Nas probas obxectivas esixirase un coñecemento elemental de: As formas nominais do verbo. Uso axeitado do dicionario en de textos de sinxelos. 50 Expresións latinas e 25 Topónimos. A fábula, a novela e a historiografía. Tito Livio: A traxedia de Lucrecia.

SEGUNDA AVALIACIÓN	
Comprender e ser capaz de traducir os textos latinos propostos recoñecendo as estruturas da lingua latina estudadas. Detectar nos textos latinos propostos algúns dos étimos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico científico e técnico. Valorar a relevancia do teatro latino, recoñecendo a súa pegada na nosa civilización en traballos de crítica literaria.	Nas probas obxectivas esixirase un coñecemento elemental de: Os verbos irregulares e defectivos. Uso do dicionario en textos de Fedro e Eutropio. 50 Expresións latinas e 25 Topónimos. A oratoria romana. Lectura do discursode Agrícola (Tácito). O teatro latino. Análise da película Golfus de Roma.
TERCEIRA AVALIACIÓN	
Sinalar nos textos os elementos fundamentais da morfosintaxe latina, apreciando variantes e coincidencias coa nosa lingua. Identificar nos textos os étimosgrecolatinos do vocabulario común e do léxico científico e técnico das linguasmodernas. Facer traballos de critica literaria da lírica eépica latinas, utilizando as TICs e consultando as fontes directas coa axuda do profesor.	Nas probas obxectivas esixirase un coñecemento elemental de: ○ 50 Expresións latinas e 25 Topónimos. ○ A poesía épica e a poesía lírica. ○ Lectura de poemas de Catulo. ○ Lectura de poemas de Marcial. ○ Lecturas obrigatorias de episodiosdas Metamorfoses.

Instrumentos de avaliación

Conceptos e procedementos	70%	**Probas obxectivas escritas**
	15%	**Léxico**
	15%	**Lecturas**

En cada avaliación haberá polo menos unha proba obxectiva escrita, que incluirá cuestións de carácter teórico-práctico que versarán obrigatoriamente sobre contidos explicados e analizados na clase: tradución dun texto breve, análise morfolóxica e sintáctica de elementos do texto que se traduce, léxico do texto traducido e preguntas sobre obras literarias propostas como lectura.

A nota final de curso será a media das notas obtidas en cada unha das tres avaliacións

Na convocatoria de setembro o único instrumento avaliador será unha proba escrita na que entrarán todos os estándares mínimos sinalados. A nota será a nota obtida na proba.

Os **criterios de correción** serán delimitados pola proba de acceso a Universidade e teranse en conta ditos criteriospara corrixir as probas obxectivas que se fagan.

3.4.6. AVALIACIÓN DE PENDENTES

A día de hoxe non teño noticia de que haxa ningún alumno co latín pendiente de 1º BAC.

3.4.7. AVALIACIÓN INICIAL

Farase unha proba escrita dun texto sobre contidos morfolóxicos e sintácticos, e outro sobre o grao de coñecemento que ten sobre a cultura de Roma, para comprobar o nivel de cada alumno e poder establecer a dificultade dos textos cos que empezar a traducir.

4.- Avaliación das materias pendentes.

En ningunha das materias impartidas polo departamento de Latín hai alumnadocoa materia pendente.

5.- Actividades complementarias e extraescolares.

As actividades complementarias e extraescolares dirixiranse fundamentalmente acompletar a formación cultural e lingüística sobre o mundo grecolatino.

6.- Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.

Para a avaliación da propia programación establécense os seguintes procedementos:

. Intercambio de opinións na aula co alumnado.

- Os resultados do alumnado nas probas que se lles fan.

- Revisión, polo menos unha vez ao mes, da marcha e cumprimentos do programado,o que será recollido nas actas do departamento.

- Recollida na memoria final do cumprimento ou modificacións feitas ao longo docurso. Indicadores Comprobaremos que:

  - A selección e secuenciación dos contidos é operativa.
  - A forma de presentar os obxectivos é suficientemente clara e eficaz.
  - As actividades e estratexias están en funcion das características do alumnado.
  - Os recursos didácticos son variados, motivadores e asequibles.
  - Os criterios de avaliación responden de maneira equilibrada aos diferentes contidos.

ANEXO

Por mor da actual pandemia pódense presentar posibles escenarios a ter en conta:

Actividade lectiva presencial, semipresencial e non presencial.

Ante un posible escenario de actividade semipresencial faranse titorías lectivas onde se abordarán as explicación teóricas da unidade que corresponda en cada momento do curso. Estas sesións complementaranse con orientacións onde o alumnado poida resolver as dúbidas que lle puidesen xurdir no seu labor individual de estudo e preparación da materia e realización das actividades.

Outra posibilidade é que se peche totalmente unha aula ou o centro por tempo indefinido. Neste caso a profesora enviará as tarefas a través da aula virtual do centro e os alumnos reenviarannas para a súa corrección e cualificación pola mesma canle ou a través dun correo electrónico. Tamén poden reenvialas se lles resulta máis cómodo a través da telefonía móbil.

Con respecto á metodoloxía didáctica, os recursos dixitais serán de utilización preferente. Os contidos morfosintácticos de Latín exporanse con exemplos e actividades que permiten establecer a relación entre forma, función e tradución.

Co fin de reforzar e afianzar a aprendizaxe da morfosintaxe, propoñeranse numerosas actividades.

O Latín é unha materia eminentemente práctica. Darase unhas pautas e consellos para realizar correctamente unha tradución do latín. A continuación, traducimos paso a paso frase por frase e, por último, será o propio estudante quen faga a tradución de frases ou textos e quen analice tanto desde o punto de vista morfolóxico e sintáctico ditos textos.

Tódalas actividades e tarefas poderanse desenvolver de forma presencial e non presencial.

Vigo, 27 setembro 2021